

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/220/2017
Identifikačné číslo spisu:	7115230800
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:7115230800.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloleté I. K., nar. XX. F. XXXX a Z. K., nar. XX. Z. XXXX, obe bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, deti rodičov - matky: P. K., bytom v A., I. XX, zastúpenej JUDr. Jozefom Göblom, advokátom so sídlom Jantárova 30, 040 01 Košice a otca: E. K., bytom B. XXXX/XX A., zastúpeného obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária NIŽNÍK, spol. s r.o., Kováčska 21, 040 01 Košice, IČO: 36 601 365, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ladislav Nižník, advokát, o úpravu rodičovských práv a povinností na čas do rozvodu, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp.zn. 11 P 171/2015, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. mája 2017 sp.zn. 7 CoP 30/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Matka je povinná zaplatiť otcovi náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 6. septembra 2016 č.k. 11 P 171/2015-218: I. konanie o zverenie maloletých detí zastavil. II. Otca zaviazal prispievať na výživu maloletej I. K., nar. XX. F. XXXX sumou 200,- € mesačne a maloletej Z. K., nar. XX. Z. XXXX sumou 200,- € mesačne od 16. novembra 2015 do 5. februára 2016. III. Návrh matky v časti určenia výživného od 1. septembra 2014 do 15. novembra 2015 zamietol. IV. Otca zaviazal na zaplatenie dlžného výživného na maloletú I. za obdobie od 16. novembra 2015 do 5. februára 2016 vo výške 219,95 € k rukám matky. V. Otca zaviazal na zaplatenie dlžného výživného na maloletú Z. za obdobie od 16. novembra 2015 do 5. februára 2016 vo výške 219,95 € k rukám matky. VI. Žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že predmetom konania bol návrh matky na zverenie maloletých detí do jej osobnej starostlivosti na čas do rozvodu manželstva a určenie vyživovacej povinnosti zo strany otca na maloleté deti od 1. septembra 2014 do 5. februára 2016, t.j. do času, kým nenadobudol rozsudok o rozvode právoplatnosť. Matka návrh na určenie vyživovacej povinnosti aj spätne za obdobie od 1. septembra 2014 podala 16. novembra 2015. Súd prvej inštancie poukázal na to,

že v zmysle § 77 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o rodine“), pokiaľ povinný neplní dobrovoľne vôbec alebo riadne svoju vyživovaciu povinnosť, potom je nevyhnutné, aby oprávnený podal čo najskôr návrh na začatie konania. Súd má právo na výživné na maloletého oprávneného výnimočne priznať späťne aj tri roky do podania návrhu, avšak len z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Podľa súdu prvej inštancie matka ani v podanom návrhu ani v priebehu konania neuviedla také dôvody hodné osobitného zreteľa, v zmysle ktorých by jej súd priznal výnimočne aj späťne výživné od 1. septembra 2014. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie návrh v časti za obdobie od 1. septembra 2014 do 15. novembra 2016 na obe maloleté deti zamietol z dôvodu, že matka nepreukázala dôvody hodné osobitného zreteľa. Súd prvej inštancie v ďalšej časti rozhodoval o určení vyživovacej povinnosti otca vo vzťahu k maloletým deťom za obdobie od podania návrhu, t.j. 16. novembra 2015 do 5. februára 2016, t.j. do kedy nenadobudol rozsudok o rozvode manželstva právoplatnosť. Pri určovaní výšky výživného za toto obdobie súd prvej inštancie vychádzal zo zárobkových možností a schopností oboch rodičov, z odôvodnených potrieb maloletých detí, pričom prihliadol na nezmenený počet vyživovacích povinností na strane matky, na zmenu vyživovacích povinností na strane otca a na osobnú starostlivosť matky o maloleté deti a dospel k presvedčeniu, že takto upravené výživné je primerané a otec ním môže prispievať na výživu detí. Uviedol, že vychádzal z ustanovenia § 75 ods. 1 zákona o rodine, podľa ktorého dôvody na potreby maloletého dieťaťa nie sú jediným zákonným kritériom pre určenie výživného, pretože okrem nich je potrebné zohľadniť aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného rodiča, ktoré podmieňujú mieru uspokojenia, resp. sú vždy limitujúcim kritériom vo vzťahu k uspokojovaniu odôvodnených potrieb dieťaťa. Ďalej poukázal aj na § 62 ods. 1, 2 zákona o rodine.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie matky rozsudkom z 30. mája 2017 sp.zn. 7 CoP 30/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny a v odôvodnení sa obmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody [§ 387 ods. 1,2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)]. Uviedol, že ustanovenie § 77 ods. 1 vety tretej zákona o rodine citované v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie zdôrazňuje výnimočnosť priznania výživného pre maloleté dieťa späťne pred začatím konania a zamedzuje tak možným špekuláciám a zneužívaniu tejto možnosti. Oprávnený rodič uplatňujúci výživné pre maloleté dieťa je preto podľa odvolacieho súdu povinný preukázať dôvody, ktoré mu bránili uplatniť zákonný nárok na určenie výživného pre maloleté dieťa ihneď potom, ako povinný rodič prestal plniť svoju vyživovaciu povinnosť, resp. neprispel na výživu dieťaťa v dostatočnom rozsahu, teda preukázať dôvody, ktoré spôsobili nemožnosť uplatniť výživné v čase, od ktorého je výživné späťne požadované. Odvolací súd konštatuje, že matkou uvedené dôvody, pre ktoré nepodala návrh na určenie výživného sú zjavne aktuálne a uplatňované v každom obnovnom prípade, preto ich posúdením ako dôvodu hodného osobitného zreteľa, by sa minula účinku obmedzujúca klauzula ustanovenia § 77 ods. 1 vety tretej zákona o rodine. Dospel k záveru, že argumenty matky vyznievajú značne nelogicky keď tvrdí, že mala existenčné problémy, preto nemohla uplatňovať výživné skôr, pričom najjednoduchším spôsobom zabezpečenia finančných prostriedkov pre výživu detí, ako aj vlastnú výživu, je uplatnenie zákonného nároku maloletých detí na výživné od povinného rodiča, prípadne aj uplatnenie manželského výživného s možnosťou bezodkladnej ingerencie súdu do pomerov účastníkov podaním návrhu i na nariadenie neodkladných opatrení, čo by bolo riešením najrýchlejšim. Napokon dodáva, že súdna prax sa ustálila, že dôvodmi hodnými osobitného zreteľa sú dôvody, ktoré spôsobujú absolútnu nemožnosť uplatnenia zákonného nároku, ktorými môžu byť závažný zdravotný stav osoby oprávnenej na výživné alebo osoby uplatňujúcej výživné za oprávnené maloleté dieťa, prípadne konanie inej osoby majúcej znaky trestného činu spočívajúce v bránení uplatnenia nároku na výživné. V danom prípade však podľa názoru odvolacieho súdu takéto dôvody na strane matky zistené neboli a matka ich ani netvrdila, preto súd prvej inštancie dospel k správnejmu záveru, že žiadna zásadná prekážka jej v uplatnení výživného pre maloleté deti nebránila.

3. Rozsudok odvolacieho súdu napadla dovolaním matka, pričom dôvodila súčasne ustanoveniami § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP. Uviedla, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď sa pri riešení právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V súvislosti s dovolacím dôvodom odklonenia od ustálenej rozhodovacej praxe však neuviedla žiadne rozhodnutie

dovolacieho súdu. Argumenty pre podporu dovolacieho dôvodu, že vec je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne v dovolaní bližšie nešpecifikoval. Konštatovala, že odvolací súd v rozpore s ustálenou judikatúrou a rozhodovacou praxou súdov išiel proti maloletým deťom a uprednostnil záujmy otca na úkor detí. Priklonil sa jednostranne k tvrdeniam a argumentom otca, aj keď sú tam jednoznačne rozporné tvrdenia a protichodné skutočnosti na jeho strane. Súd podľa matky nie je názorom účastníka viazaný, ale vždy by mal dbať na záujmy maloletých detí, ako to rieši aj ustálená judikatúra a rozhodovacia prax súdov. Odvolací súd, ani prvoinštančný súd sa podľa nej náležite nevysporiadali s jej argumentáciou a jej tvrdeniami, resp. jej právneho zástupcu, o dôvodoch hodných osobitného zreteľa. Podľa matky súdy svoje rozhodnutie nezdôvodnili a dostatočne neodôvodnili. Poukázala na to, že súd prvej inštancie žiadnym spôsobom neodôvodnil, z čoho vychádzal pri určení výšky výživného na maloleté deti jednotlivo vo výške 200,- € v čase od 16. novembra 2015 do 5. februára 2016, pričom odvolací súd to automaticky prevzal. Ďalej namieta, že na základe vykonaných dôkazov dospeli konajúce súdy k nesprávnemu rozhodnutiu. Rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu, sú podľa nej nepresvedčivé a nepreskúmateľné. Na základe uvedeného žiadala rozsudok odvolacieho, ako aj prvoinštančného súdu, zrušiť, alternatívne zmeniť rozsudok odvolacieho súdu.

4. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že posúdenie dôvodov hodných osobitného zreteľa bolo súdom prvej inštancie a následne aj dovolacím súdom dostatočne a v plnej miere klasifikované a je plne v kompetencii konajúceho súdu.

5. Otec vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že žiada dovolanie ako neprípustné odmietnuť.

6. Konanie o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom je mimosporovým konaním, ktoré je s účinnosťou od 1. júla 2016 upravené samostatne v ustanoveniach § 111 a nasl. zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) ako konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých.

7. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 395 ods. 1 CMP platí, že ak § 396 neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Keďže § 396 CMP s dopadom na predmetnú vec „neustanovuje inak“, platí CMP aj na toto konanie.

9. Ustanovenie § 76 CMP vymedzuje prípady, v ktorých (v pôsobnosti tohto zákona) dovolanie prípustné nie je; neupravuje teda, kedy (v pôsobnosti tohto zákona) je dovolanie prípustné. Vzhľadom na to, že v danom prípade nejde o vec, na ktorú by sa vzťahoval § 76 CMP, bolo potrebné aplikovať § 2 CMP. Prípustnosť dovolania matky bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

10. Podľa § 77 CMP dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ a „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 ods. 1 CSP), a to oprávnenou osobou, zastúpenou advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

12. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (pozri napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo

113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

13. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou, ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

14. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti, čo platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

15. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03).

16. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

17. Matka vyvodzuje prípustnosť ňou podaného dovolania z § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu.

17.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady znátočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto skúmal, či došlo k procesnej vade, ktorú namietala matka. Mal pri tom na zreteli, že podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami [viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03].

17.2. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci znemožňujúca strane sporu (účastníkovi konania) realizáciu

jej procesných oprávnení a možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Prítom nie každá nesprávnosť, ku ktorej dôjde v procesnom postupe súdu, zakladá bez ďalšieho prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP. Z tohto ustanovenia zreteľne vyplýva, že zákon priznáva relevanciu iba tým procesným pochybeniam súdu, intenzita ktorých opodstatňuje záver, že v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu bolo účastníkovi konania znemožnené uskutočňovanie jemu patriacich procesných práv „v takej miere“, že došlo (až) k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17.3. Pojem „procesný postup“ nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 8 Cdo 56/2017). Dovolačí súd pripomína, že aj podľa aktuálnej judikatúry najvyššieho súdu (R 24/2017) nesprávne právne posúdenie, na ktorom spočíva dovolaním napadnutý rozsudok, nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom konaní, „postupom súdu“ nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (3 Cdo 173/2017, 7 Cdo 150/2017, 8 Cdo 49/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval ústavný súd napríklad v konaniach sp. zn. I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018, v ktorých podané sťažnosti odmietol s odôvodnením, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

17.4. K námietke matky, že napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný, dovolací súd pripomína, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania. Na podstate tejto zásady zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

17.5. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Treba mať na zreteli, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Z odôvodnení rozhodnutí súdov oboch inštancií (vychádzajúc z ich vzájomnej vecnej súvislosti a prepojenosti) je v danom prípade dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa účastníci domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd a ako tieto úvahy posudzoval odvolací súd; odvolací súd zaujal aj závery k jeho právnomu posúdeniu veci, s ktorým sa stotožnil. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu matky. Súdy zohľadnili pomery účastníkov konania, potreby maloletých a možnosti otca a matky. Osobitne sa vyjadrili k otázke (ne)možnosti aplikácie ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine; náležite vysvetlili tiež dôvody, s prihliadnutím na ktoré rozhodli o tejto otázke. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv matky.

17.6. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že v konaní nedošlo k procesnej vade nepreskúmateľnosti namietanej matkou; prípustnosť jej dovolania preto z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nevyplyva.

18. Podľa názoru matky je jej dovolanie prípustné tiež podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP. Vychádzajúc z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) je zrejmé, že matka má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (viď časť textu dovolania, v ktorej matka tvrdí „rozpor rozhodnutia odvolacieho súdu s ustálenou judikatúrou a rozhodovacou praxou súdov“). Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

18.1. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nezakladá samo tvrdenie dovolať, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu; určujúcim je až záver (zistenie) odvolacieho súdu, že k tvrdenému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe skutočne došlo. Dovolací súd preto pristúpil k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia matky o prípustnosti jej dovolania v zmysle tohto ustanovenia.

18.2. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku hmotnoprávnu alebo procesnoprávnu (nie skutkovú), na vyriešení ktorej spočívalo napadnuté rozhodnutie. Právna otázka musí byť označená v dovolaní spôsobom jasným, určitým a zrozumiteľným. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí dovolať špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) odvolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax odvolacieho súdu (4 Cdo 95/2017, 6 Cdo 27/2017, 6 Cdo 35/2017, m.m. 7 Cdo 7/2018 a tiež 2 Cdo 57/2017).

18.3. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“ (3 Cdo 56/2018, 3 Cdo 146/2017, 3 Cdo 30/2018).

18.4. Sama polemika dovolať s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Pokiaľ dovolať v dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie odvolacieho súdu mal dovolať na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky a nekonkretizovania podstaty odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a odvolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (pozri aj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., *Civilný sporový poriadok, Komentár*, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382 a tiež 3 Cdo 28/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 50/2017, 8 Cdo 78/2017).

18.5. V danom prípade matka v dovolaní polemizuje so správnosťou právnych záverov odvolacieho súdu, keď podľa nej odvolací súd išiel proti maloletým deťom a uprednostnil záujmy otca na úkor detí, pričom nedbal na záujmy maloletých detí. Táto dovolacia argumentácia matky nedáva dostatočný podklad pre meritórny dovolací prieskum, lebo v nej absentuje jednak jasná a jednoznačná konkretizácia právnej otázky, o ktorej relevantnosti v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je matka presvedčená, jednak označenie konkrétneho rozhodnutia (judikátu) odvolacieho súdu, od právnych záverov ktorého sa odvolací súd - podľa jej názoru - odklonil.

18.6. Ohliadnuc od toho, že bližšie nevysvetľuje, akú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu tu má na mysli, treba poukázať na to, že pre prípad, že matka za relevantnú podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP považuje otázku uprednostnenia záujmov otca na úkor detí a nedbanie na záujmy maloletých detí, dovolací súd uvádza, že súdy v danom prípade tieto dôvody zisťovali, posudzovali a prijali k nim právne

závery. Pri určovaní výšky výživného súd prvej inštancie vychádzal zo zárobkových možností a schopností oboch rodičov, z odôvodnených potrieb maloletých detí, pričom prihliadol na nezmenený počet vyživovacích povinností na strane matky, na zmenu vyživovacích povinností na strane otca a na osobnú starostlivosť matky o maloleté deti a dospel k presvedčeniu, že takto upravené výživné je primerané a otec ním môže prispievať na výživu detí. Súd prvej inštancie uviedol, že vychádzal z ustanovenia § 75 ods. 1 zákona o rodine, podľa ktorého dôvody na potreby maloletého dieťaťa nie sú jediným zákonným kritériom pre určenie výživného, pretože okrem nich je potrebné zohľadniť aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného rodiča, ktoré podmieňujú mieru uspokojenia, resp. sú vždy limitujúcim kritériom vo vzťahu k uspokojovaniu odôvodnených potrieb dieťaťa. Ďalej poukázal aj na § 62 ods. 1, 2 zákona o rodine.

18.7. Pri tak širokom dosahu „uprednostnenia záujmov otca na úkor detí a nedbanie na záujmy maloletých“ nemožno predmetnú argumentáciu matky charakterizovať inak, ako všeobecnú, nekonkrétnu a dostatočne nevymedzenú. Ani pri posudzovaní tejto námietky z hľadiska jej obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) z nej nie je zrejmé, ktorú právnu otázku má matka na mysli a v čom konkrétne sa odvolací súd dopustil nesprávnej interpretácie tohto ustanovenia. Vzhľadom na túto všeobecnú a v podstate celoplošnú argumentáciu matky treba zopakovať, že dovolací prieskum nemôže byť zameraný na posúdenie všetkých hmotnoprávných a procesnoprávných otázok riešených prvoinštančným alebo odvolacím súdom. Pripomína tiež, že dovolanie nesmie byť účastníkmi využívané ako „skryté odvolanie“ (porovnaj 3 Cdo 186/2012, 5 Cdo 182/2013).

19. Podľa § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

20. Z dôvodov, ktoré sú uvedené vyššie, dovolací súd odmietol dovolanie matky, a to v časti namietajúcej vadu zmätočnosti (§ 420 písm. f/ CSP) ako dovolanie procesne neprípustné podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP a vo zvyšnej časti (namietajúcej odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a tiež jeho nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 432 CSP) podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

21. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.